

Gradski muzej Morpurgo

Gradski muzej zavičajne povijesti

Civico Museo Morpurgo de Nilma
Civico Museo di Storia Patria

Via Imbriani, 5
34122 Trieste
Tel. +39 040 675 4068 | +39 040 636969

www.museomorpurgo.it
www.museostoriapatria.it

GRADSKI MUZEJ ZAVIČAJNE POVIJESTI

Civico Museo di Storia Patria (Gradski muzej zavičajne povijesti) okuplja dokumente, predmete i umjetnička djela o povijesti, privatnom životu i folkloru Trsta kroz stoljeća. Otvoren od 1911. god. u drugom središtu, počevši od 1950. godine njegove su zbirke izložene – s povremenim prekidima – na prvom katu palače Morpurgo na adresi *via Imbriani 5*.

Sadašnji je postav – realiziran između 2007. i 2008. godine – strukturiran u tri cjeline: povijest Trsta, *Raccolte Artistiche Stavropulos* (umjetničke zbirke Stavropulosa) i Dvorana tekstila.

Gradska povijest zauzima tri prostorije, a njezine slike i predmeti evociraju ozračje Trsta u prošlosti, usmjeravajući pažnju na arhitektonski razvoj i ličnosti koje su obilježile prošlost tršćanskog emporija. Počevši od Marije Terezije, austrijske carice zaslužne za pokretanje urbanističkog širenja Trsta, galeriju portreta, u ulju i u minijaturi, niz veduta grada i bogatu zbirku medalja na kojima se prikazuju lica, rukotvorine i arhitektonske znamenitosti novoga grada i njezinih novih sugrađana. Druge dvije prostorije posvećene su djelima i predmetima koji su pripadali širokom osobnom arhivu tršćanskog kipara Ugoa Caràe (Muggia, Trst 1908. – Trst 2004.) i Gianniju Bartoliju (Rovinj 1900. – Trst 1973.), gradonačelniku Trsta od 1949. do 1957. godine. Središnji salon i dvije susjedne dvorane posvećene su umjetničkoj zbirci koju je 1952. godine darovao Socrate Stavropulos (Trst 1882. – Zürich 1960.) i koja

je u više navrata nadopunjavana sve do njegove smrti: opsežna zbirka koja sadrži 150 djela slikarstva, kiparstva i crteža raznih talijanskih i europskih umjetnika, većinom tršćanskog i mađarskog porijekla, od XVI. do XX. stoljeća.

U Dvorani tekstila izložena je odabrana bogata zbirka tekstila iz *Civici Musei di Storia ed Arte* (Gradskih muzeja povijesti i umjetnosti) da bi se prikazala njezina raznolikost: pored fragmenata svilenog tekstila nastalih u razdoblju od XV. do XIX. stoljeća, svečanih, večernjih i narodnih haljina, liturgijskih paramenata iz razdoblja između 18. i 20. stoljeća, posebna je pažnja posvećena kreacijama Anite Pittoni (Trst 1901. – 1982.), osebujne tekstilne dizajnerice iz Trsta, koja je stvarala u razdoblju između dva rata.

comune di trieste

GRADSKI MUZEJ MORPURGO GRADSKI MUZEJ ZAVIČAJNE POVIJESTI TRST

MORPURGOVCI

Potomci obitelji Marbourg, čiji je mogući rodočelnik Israel Isserlein, rođen krajem XIV. stoljeća u austrijskoj pokrajini Štajerskoj, Morpurgovci - kako se ovjekovječio njihovo obiteljsko ime – nastanili su se na tom području krajem 18. stoljeća. Među njima se posebno spominje Carlo Marco, stric donatora, koji je 1854. godine osnovao najprije banku *Mondolfo e Morpurgo*, a kasnije banku *Fano e Morpurgo* i tako razvio trgovinske odnose s brojnim svjetskim silama, što je uvelike godilo Austro-Ugarskoj. Zahvaljujući svojim poduzetničkim i diplomatskim sposobnostima, u razdoblju od 1861. do 1872. godine dobio je brojna odlikovanja za svoje zasluge; Tunis, Italija, Francuska, Španjolska i Austrija dodijelile su mu barunsku titulu. O njegovom dobročinstvu svjedoči bogata ostavština i donacije, a Gradski muzej Morpurgo je opipljiv i prestižni dokaz te velikodušnosti.

PALAČA

Na uglu ulica Imbriani 5 i Mazzini 42 izdiže se palača Morpurgo, vebna građevina izgrađena po projektu Giovannija Berlama iz 1875. godine, jednog od najuglednijih i najtraženijih arhitekata toga vremena. Pročelja su ukrašena jednostavnim kartušama i konzolama, a protežu se na četiri etaže i krase ih četiri balkona, nešto šira na prednjem pročelju, gdje se i nalaze ulazna vrata u ulici Imbriani. U prostoru namijenjenom stanovanju od 600 m² smještenom na drugom katu, u kojem su od 1878.

godine stanovali Giacomo i Francesca Morpurgo s dvoje djece, Matildom i Mariom, uzduž glavnog pročelja nalaze se prostorije za društvena okupljanja, a uzduž bočnog pročelja privatne prostorije, dok su u unutarnjem dijelu zgrade, koji je osvijetljen prostranim unutarnjim dvorištem (*cavedium*), smještene kuhinja i kupaonica. Stan ima dva ulaza, glavni ulaz (koji se koristi danas) za kućevlasnike i njihove goste, te onaj smješten na kraju hodnika koji koriste dobavljač i i posluha, a kojim se ulazi iz dvorišta.

POSJET

Već se u predvorju, koje krasi kasetirani drveni strop orijentalnog štih, i gdje se nalazi portret Maria Morpurga, ogleda sjajan primjer doma pripadnika visokog buržujskog društva s kraja 19. stoljeća. Uređen u raskošnom stilu odlikuje se po bogatog unutrašnjosti, gdje je svaka prostorija u svom izvornom

izgledu i predstavlja drugačiji povijesni stil prema štihu vremena. Stan čine prostorije za društvena okupljanja, blagovaonica i saloni, među kojima se po potpunosti i originalnosti ističu onaj ženski i muški, takozvani *fumoir*; privatne prostorije, kao što su spavaće sobe, radna soba, biblioteka; te prostorije za posluhu, kao što su spavaće sobe, kuhinja, ostava. Prema aristokratskim običajima sve su prostorije međusobno povezane, na način da se iz predvorja goste uvodilo u glavni salon, najprostraniji i najraskošniji, a iz njega se moglo prolaziti iz jedne prostorije u drugu bez da se koristi hodnik. Svaka se prostorija razlikuje po stilu i boji: izmjenjuju se austrougarski stil u crvenoj boji, stil toskanske renesanse obogaćen elementima neorokoko u smeđim tonovima, romantički stil u crnom drvu, francuski stil iz doba vladavine Luja Filipa u blještavo zlatnim i crvenim tonovima, venecijanski stil 18. stoljeća koji karakterizira sjaj u boji bjelokosti i blago plava boja u pastelnim nijansama, stil novi *bouille* u kojem se crna i zlatna isprepliću s raznim nijansama crvene boje. Elegantni

kamini i peći od majolike u boji bjelokosti imale su zadatak zagrijati prostor na intiman i funkcionalan način. Zidove krasi portreti članova obitelji. Ondje je još šezdesetak slika i crteža talijanskih, francuskih i austrijskih slikarskih škola s kraja 18. stoljeća, među kojima se ističu djela Antonia Zone, Domenica Morellija, Girolama Induna, Luigija Nona, Emme Ciardi, Tita Agujarija, Charlesa Daubignyja, Paula Baudryja, Johanna Ranftla i Bernarda Fiedlera. U vitrinama blagovaonice smještena su dva kompleta stolnog posuđa od francuskog porculana *Pillivuyt* s monogramom obitelji Morpurgo. Veliki broj stolaca raspoređenih oko centralnog stola jasno odražava naviku primanja gostiju, čak i u većem broju. Poznato nam je da je ova obitelj posebno voljela organizirati glazbena okupljanja, kulturne večeri, kojom su se prilikom čitale pjesme i komentirale specifične znanstvene teme, a nije nedostajalo prilika da se izlože noviteti iz bogate privatne umjetničke zbirke. I kazalište je imalo svoje mjesto u kući obitelji Morpurgo: postavljala se mala pozornica na kojoj su se prikazivale komedije u kojima su glumili sami kućevlasnici i njihovi prijatelji. Osim svega što je izloženo, dio ostavštine čini i zanimljiv i značajan nukleus francuske i japanske štampe, kineskog porculana (ovaj je potonji izložen u Gradskom muzeju orijentalne umjetnosti na adresi *Via San Sebastiano 1*), i talijanske majolike (izložene u Gradskom muzeju Sartorio na adresi *largo Papa Giovanni XXIII 1*).